

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Helyben: . . . I kor. Egy óra. I kor. 50 fill. Vidéken: . . . I kor. Egy óra. I kor. 50 fill. Negyedévre . . . 3 " Negyedévre 4 " 50 "		Felelős szerkesztő: HEGEDŰS LORÁNT. Kiadók és laptulajdonosok: HOFFMANN és KRONOVITZ.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: DEBRECZEN, Piac-utca 47. és 49. szám.
--	--	--	---

A dunai konföderációtól a szerb háborúig.

Debrecen, márc. 19.

Mialatt a Duna, a Száva és a Drina folyók partjai mentén magyaroszátrák, valamint szerb részről szakadatlanul folynak a fegyverkezések, csapaterősítések és egyéb hadi műveletek, jut-e valakinek eszébe akár inn.n., akár túl a három határfolyón, hogy mit tanácsolt Magyarországnak és Szerbiának egykoron az a férfi, akinek halála napját holnap tizenötödik izben gyászolja meg a magyar nemzet. **Kossuth Lajos** halálának holnapi tizenötödik évfordulója úgy találja a magyar és a szerb nemzetet, mint két ellenséges tábor, amelynek megdegyike csak a jeladásra vár, hogy egymásnak rohanjon és rakásra lövöldözze, kaszabolja egymást. Kossuth Lajos terve, hogy a Duna mentén fekvő államok mint egy, Magyarország hegemoniája alatt összekapcsolt szárazföldi államszövetség foglaljon helyet az európai koncertben, megbukott, mielőtt még a körvonalaiából kibontakozhatott volna a dunai konföderációt vezénylő magyar hatalmasság éppen úgy ábránd maradt, mint ahogy ábránd maradt a magyar nemzet függetlenségével az ő valamennyi tanítása is.

Kossuth Lajos halálának tizenötödik

évfordulóján, amely hadirendekbe sorakoztatva, egymásnak rohanni készen találja a magyar és szerb nemzet ifjúságát, érdemes elmélkedni a dunai konföderáció eszméjével. Annak idején, amikor megszületett a terv, sehol sem érdemesítették arra, hogy komolyan foglalkozzanak vele. Pedig mi minden máskép történt volna, ha a dunai államszövetség létrejön! A terv megszületése óta eltelt ötödfél évtized mennyivel máskép alakította volna a világ folyását! Milyen más irányba lett volna ötödfél évtizeden át az egész Balkán politikának! És milyen más viszonyokat találna a magyar nemzeti gyásznap tizenötödik évfordulója a Duna, a Száva és Drina folyók partjai mentén!

Az bizonyos, hogy sem a magyar, sem a szerb szülők nem rettegnének ma fiaik életéért, aminthogy sem a magyar nemzet nem követel semmit, sem Szerbián, sem a szerbeknek nincsenek aspirációik Magyarországgal szemben. Ausztria ügye az egész mai helyzet és mi csak belesodródunk a zürzavarba, az osztrák katonai hatalomhoz való szerencsétlen tartozásunk révén. Ez az oka, hogy széles Magyarországon minden embernek az a legfőbb imádsága, hogy muljék el tőlünk a háboru veszedelme. Mert minden magyar ember tudja, hogy a Szerbiával való háboruhoz semmi köze sincs

sem a magyar nemzeti önértetnek, sem a magyar gazdasági érdekeknek. Legföljebb az agrárius földesuraknak lehet érdekük a háboru. Ezt a tényt le kell szögezni, hogy mindenki tisztában legyen vele, kik szeretnék tele ordítani az országot, hogy a hazáért készülnek meghalni azok, akiket a Duna, a Száva és a Drina partjaira vezényeltek. A hazáért? A magyar ember mindenkor kész vérént ontani a hazáért. De hát a baba miatt, a magyar baba miatt támadt Szerbiával a bonyodalom? Ezt csak néhány nap óta harsogtatják Aehrenthalék, amióta fegyverbe szállították Magyarországot kereső népének egy jelentékeny hányadát. Addig az annexió miatt folytak a szerb tárgyalások. Az annexió pedig nem a hazá. Hogy nem a hazá, abban ugyanaz az Aehrenthal a bűnös, aki a mai szerb bonyodalmat a maga ügytelenségével felidézte. Mert az annexió jelenthette volna a hazát, ha azt a tartományt, amelyet a magyar szent korona jogán kebeleztek be mint közös államrészt, a magyar szent korona testéhez kapcsolták volna hozzá. De így? Nem hogy egy háborút nem érdemel az annexió, nem hogy azt nem érdemli meg, hogy ezernyi ezer magyar ember élete adja meg az árát, de magas árak tartanak érte azt is, ha egyetlen magyar ember fogfájását követelnék érte megváltásul.

Léda.

Vérlángban furdik a Tyberis vize és lomhán, nehezen uszik az árral egy megtört szomorú gálya. Mélyből itt-ott látszik csak a hajtórúd; a többi nem használják: nincs ki hajtsa. Tört árboacán rongy cafa-okban, busan csüngenek a nemrég még cézári gög-től dagadó vitorlák. Lángban a város, romokban a Forum. A páratelt, fojtó levegőben meg-megújuló moraj kél. Értelmetlen zavaros hangok, de reszkető félelemmel töltik el a menekvő konzult.

A plebejus lázadás világítja útját. Az égő Róma hinti vérsugarait a menekvő urra, ki nyugágyán hanyatfekve nézi a pusztuló világot. Sokáig nézi. Rut, petyhüdt arcán szinte leri a reménytelen szomorúság. Nincs többé Róma! Oda az élet, a fény, a vigság! E percben, mintha a partmenti sziklák hosszú, vontatott visszhangja szólna felé. Rettentő tompa, mélyen bugó hangok: Ego sum, ego sum via! A szabadságtól megittasult nép hangjait hozza az éjféli csend.

Nem hallgathatja tovább a lázadó hangokat. Egy intésére hozzálép a rabszolgány. Az egyetlen a sok hűtlen közül, ki követte urát. A legszebb. A szellő megmarkolássza fürtös szép fejét, peplonja is kigyózik, de ő maga áll mereven mint egy

teli ifju tüzből való Niobe Sápadt homlokára a távolról vibráló fény mintegy glóriát vet.

— Lédam, egyetlen örömem gyászos életemben, lásd mi lett hatalmas uradból?
 — Még tegnap ilyenkor borgőzbe, csókba fojtottam ifju lelkemet, most itt látsz sápadtan, megesev öregem. Es uszunk lassan, a hőmpolygó árral, kéréhetetlen bizonyossággal a vég felé. Ugy-e rettenetes; ugy-e sirni való?

De Léda area nem változik.
 — Tegnap még fiatalon, ma bus öregem! Tegnap még száz lány tavaszi ajka furdete csókba láz testemet. Miad az enyém volt. Ma már csak te vagy Léda.

A csókos ajkak reggelre halált ordítottak felém, csak te voltál oly néma, oly hűséges mint most. Csókolni is csak te csókolsz ezután; nem sokáig, óh tudom nem sokáig. Az utolsó csókom majd a vízbe full. Ebbe a piszkos, szennyes áradatba.

A legtisztábban te csókoltál mindig. A tiéd más volt, mint a többi. Ugy-e nem volt abban fáradt kényszerűség soha, mint a többiben? Itt vagy. Velem vagy. Hiszen követtél. Nem rugdostad sebes testemet, mint a többiek. És nem kacagtál olyan bántón, oly fájón, mint azok.

— Lédam, szerelmes kicsi nőm, ugy-e így van?
 És Léda area maradt a régi.

Ismét hangok hallatszanak a szomorú éjben. Mi történhetett? A konzult már nem érdekli semmi. Mit bánja ő most már, hogy milyen újabb rettenetet követett el a megőrült tömeg. Ő uszik. Mindig messzebb, mindig tovább szép ritmikusan. A megláncolt evezők is kidőlték sorra. Nincs menekvés, ha valahol zátonyot ér a gálya. Az lesz a vég, a bizonyos pusztulás.

Emlékszel Léda a pirkadó napra? Kőztetek talált a berontott csürhe. Hogy ordítottak a néma emberek! A máskor meghunyászkodott, sápadt emberek hevült pófával, fenyegetve álltak. Mintha nem is a szolgaságra, a robotra teremtettek volna azok. Emlékszel arra a vadképű, hatalmas fiúra? A vezérük volt. Míg a többiek drága serlegeimet, aranyedényeimet rohanták meg, ez feléd tartott Léda és piszkos ajkát merészen nyomta illatos ajkadhoz.

A leány merev tekintete most szerelmes tüzből csillogott. A konzul nem értette, vagy talán már észre sem vette e változást. Csak beszélt tovább. Elhaló beteges hangja szakgatva tört ki melléből.

Még most is törömhöz szeretnék nyulni, mert akkor, ha err gondolok, száz halált érdemelt volna a piszok, de csak homlokát tudtam véresre szántani.

Most reccsen a romhajó, fara magasra ágaskodik: sziklára kerültek. A közelgő ha-

Becses tudomására hozom az igen tisztelt közönségnek, hogy megérkeztek a szebnél szebb tavaszi és nyári hazai és angol **gyapju szövetek** a legszebb kivitelben **legolcsóbb szabott árak** Számos látogatását kérve, kiváló tisztelettel

Kohn M. Miksa
 posztókereskedő Hatvan-u 7.

Ne beszéljenek nekünk nemzeti ügyről, amikor fegyverbe szölitják a fiainkat, amikor ezernyi ezer magyar anyát döntenek mérhetetlen szomorúságba, amikor megbénítják az ország iparát, kereskedelmét, amikor az ország fejlődését évtizedekre akasztják meg. Mert azt a tökélyt melyet ez a háboru fölemészt, — bármennyire megdönthetetlen is az a számítás, hogy a megindítandó hadjárat a magyar-osztrák hadsereg győzelmével fog végződni — ez a háboru nem térítheti meg. Azt a nagy nemzeti kincset, amelyet a meghalásra elkészített férfiak keresetképes karjai képviselnek, semmiféle győzelem nem tudja pótolni. Csak romlás, pusztulás, siralom, gyász követheti a legfényesebb győzelemmel befejezett háborut is. Szerbia még többet veszít, mint mi — mondják a háborun mesterkedő urak. Igaz. Ugy lehet, Szerbia egészen el fog vérzeni ebben a háboruban. De vigasztalódás ez nekünk?

A dunai konföderáció létrejötte esetén nem volna ma kínos rettegésben Magyarország. Sok minden másképp volna. Lennénk egy szabad független Magyarország, vezető állama a dunai államszövetségnek, vezére Szerbiának és az egyéb dunai országoknak. A dunai konföderáció! Hiu ábránd volt, amikor megszületett és gyászos sóhajtozás ma, amikor a határszéleken farkasszemet néznek a halál elé vezényeit magyar és szerb fiúk. Kossuth Lajos halálának évfordulóján már azt is tudja az ország, hogy csapataink melyik induló hangjai mellett vonulnak a harcra. A generális urak a *Radeczky-indulóban* állapodtak meg, úgy látszik, azért, hogy ezzel is dokumentálják, mennyire vannak tekintettel ebben a háboruban a magyarokra. Magyar hadtestekkel, magyar vérrrel akarják megóvni a monarchia tekintélyét, de egy magyargyűlöletben is kiváló osztrák tábornok nevével elkeresztelt induló taktusaira kell a magyar bakáknak véres tusába marsolni. Annak a Radeczkynek

lál érzete megsápasztotta az amugy is fakó konzuli arcot.

Már vergődik, átkozódik, nem ismer senkit.

Léda pedig szilárdan áll, hideg márványarca lassankint felenged a lilás hajnali fényben. A szeliden ömlő folyam halált hoz a hátán. Sok rettentően megcsontult emberi testet. A tegnap még szolgaságban görnyedő szürke nagy tömeget hozza a Tyceris. Hozza mint halott hősöket. Itt egy felpuffadt felnőtt férfi törzset hoz, ott gyermekek usznak a tenger felé. A megérkezett cézári sereg rettenetes boszút állott. Most ismét egy fej jön, nyomában hosszú vérszalag fakad.

Léda arca, amint rátekin, kigyullad hirtelen. Reszket, hullámszik a melle. Nézi, sokáig, tágranyilt szemekkel a vizsodorta fejet, melynek homlokán mély pirosuló seb tátong.

A gálya félig víz alá került, a konzult is lesodorták a habok. A nap teljes fényvel felragyog az égen.

De Léda nem tud semmiről, nem látja a lábát már már nyaldosó vizeket. Tekintete követi a távol uszó fejet és csöndesen egy negy harmatos könyesepp szívárog szeméből.

Emődý Imre.

az indulója mellett, akinek szobrára azt irták, hogy: „in deinem Lager ist Oesterreich“.

A kormány bányauzletei.

A pozsony-bécsi villamos.

A Ház koszorúja Kossuth sirján.

A képviselőház mai ülésén a bányafejlesztésről szóló törvényjavaslatot tárgyalták, aminek során erős vád hangzott el a kormány ellen bizonyos bányauzletek miatt. Másik eseménye volt a Ház mai ülésének a pozsony-bécsi villamos vasut törvényjavaslatának beterjesztése. A kurucok, akik megvédésük előtt úgy tüzeltek az elgermánosító érdekeket szolgáló villamos ellen, most, hogy kormányon vannak, hallgatnak, mint a sir és nagy többséggel fogják megszavazni a villamos vasutat, vagyis: Pozsony-Bécsnek. Ugyanezen ülésen koszorút szavaztak meg Kossuth Lajos sirjára.

Az ülésről fővárosi tudósítónk a következőket táviratozza:

Az ülést J. István Gyula elnök fél 11 órakor nyitotta meg. Az elnöki bejelentések után áttértek a napirendre, a *köszönbányák fejlesztéséről* szóló javaslatra.

Ferenczy Géza felhívja a pénzügyminiszter figyelmét az erdélyi, különösen a székelyföldi köszönbányák állapotára.

Farkasházy Zsigmond: Azt hitte, hogy a pénzügyminiszter kormányparti képviselővel mondat el majd bizonyos dolgokat. (Zaj.)

Wekerle Sándor: Én nem szoktam elmondani semmit. (Zaj.)

Farkasházy Zsigmond: A közvélemény gyanúsító vádakát hangoztatott a kormány a szemben és Wekerle a leleplezésekre már régebben szükségesnek tartotta félhivatalosan kijelenteni, hogy a vádaknak megcáfolására majd alkalmat keres. Azóta fél év telt el és még mindig nem történt semmi, a miniszterelnök hallgat. (Zaj.) Nem azonosítja magát a gyanúsításokkal, de tény, hogy a *Pesti Napló* a kormány bányauzleteit mindenféle váddal illette melyeket tisztázni kell. Csak néhányat említek. A báró Pongrácz-tól vásárolt bánya...

Wekerle Sándor: Nem báró az!

Farkasházy Zsigmond: Ez talán még sem fontos. Fontos az, hogy a bányából hiva alisan azt jelentették, hogy egy millió méterháza szentet lehet belőle kiaknázni, holott ez az adat felette távol áll a valóságtól.

Kubik Gyula: Alattomos vádakát terjeszt!

Farkasházy Zsigmond: Kötelességet teljesítek, amikor a közvéleményben hangoztatott vádakát a Ház elé hozom. Tessék megcáfolni őket. (Zaj.) A bozovicsi bánya egészen értéktelen, mégis 26.000 koronát fizettek a közvetítéséért az ottani szolgabíróknak. (Zaj.) A komlóit a Hitelbanktól vette a minap azokkal a pénzügyi műveletekkel kapcsolatosan, melyek legutóbb létesültek. Ez a vásár is a legnagyobb mértékben ellenkezik az állam érdekeivel. A Hitelbank 1 millió 100 ezer koronával szerzett opciót az Engelektől s száz percent haszonnal adta tovább a kincstárnak. Ha ez jó bánya lett volna, a Hitelbank nem adta volna, mert üzletszerűen foglalkozik bányák kiaknázásával. Határozati javaslatot nyújt be, melyben parlamenti bizottság kiküldését követeli a bányauzletek s az állítólagos visszaélések megvizsgálására. A javaslatot nem fogadhatja el.

Bernáth István, Heitsy Pál, Farkasházy Zsigmond és Lázár Pál után Wekerle

Sándor szólalt fel. — Két évvel ezelőtt — mondta — a rettenő szénhiány válság volt a magyar királyi államvasutakra és a nagy fogyasztó közönségre egyaránt, két évvel ezelőtt 11 millió korona túlkiaadás volt az államvasutaknál. Az iparvállalatok legtöbbször nem tudta üzemét folytatni. Diósgyőrött két napig szünetelt az üzem.

Farkasházy Zsigmond: A vasut miatt. A vasut nem szállított.

Wekerle Sándor: Mert magyar szén nem volt. Ország és silány osztrák szén özlött az országba. Ez tette szükségessé a köszönbányavásárlásokat. Továbbá az, hogy a szénbányákban sok munkaerő talál alkalmazást.

Farkasházy Zsigmond: Más oldalon pedig beszüntették a bányákat.

Wekerle Sándor: Petroleumforrások kutatására már 1892-ben fölvetett összegeket, de a kísérletek eredményre nem vezettek. Valószínűleg külső befolyás következtében a furók mind eltörték (Derültsg) és ez gyanút keltett benne. Félrevetette a furókat és saját költségén gépeket alkalmaztatott. Hosszasan fejtegeti a bányafejlesztés előnyeit s a javaslatot elfogadásra ajánlja.

A Ház általánosságban, majd rövid vita után részleteiben is elfogadja a javaslatot. Szünet után Kubik Gyula előadó a pozsony-bécsi villamosról szóló törvényjavaslatot terjesztette a Ház elé.

Nagy György nagyon furcsának találta, ha a többség elfogadná a törvényjavaslatot, mert a többség kisebbség korában a javaslatot levette a napirendről. A villamosvasut a germánizációt szolgálja. Határozati javaslatot terjeszt be, hogy az ügyet utasítsa vissza a Ház a közgazdasági bizottsághoz.

Elnök javasolja, hogy holnap, Kossuth Lajos halálának évfordulóján a Ház ne tartson ülést és adjon felhatalmazást az elnökségnek, hogy Kossuth sirjára koszorút helyezzen. Az előterjesztést a Ház egyhangulag elfogadja.

Görgey a háborúról.

Beszélgetés a tábornokkal.

Ezekben a sulyos napokban, hogy a magyar nép aggodalommal lesi: mikor kell fiainak a bécsi hadvezetőség parancsára hadbaszállniok, — sokan gondolnak Görgey Artur tábornokra. A negyvennyolcas idők nagynevű hadvezére mint vélekedik a veszedelméről? Ki dicsőséges harcot vívott Ausztriával és akinek Világosnál reszkető kézzel meg kellett hajtania a háromszinű lobogót: igaz úgynek, magyar úgynek tartja e a Szerbiával való összeütközést? Sokan keresik föl mostanában az ősz, megroskadt Görgeyt, hogy halk beszédét meghallgassák.

A tábornok a fővárosban a Mária Valéria utca 17. szám alatt, első emeleti egyszerű lakásban lakik nővérével. Csöndes utca ez a Dunaparton; nagyobbbrészt ódon palotái gubbaszkodva álmodnak az elmúlt időről és jó lehet itt Görgeynek immár több mint félszázados emlékein merengenie. Nem is igen szereti a hadvezér, ha megzavarják nyugalmában. Csak családjá tagjait és legkedvesebb ismerőseit fogadja.

— Öreg, sir felé hajló ember vagyok már, — ismételteti Görgey. — Nem sokat érdekel, mi történik a világban. De ebben a háboruban nem hiszek. Bizonyosra veszem, hogy az európai államok az utolsó pillanatban közbelépnek és megakadályozzák. Szomorú is volna, ha a magyar fiataloknak el kellene vérzenie. Most, mi-

Szinkház után „Angol Királynő”

kor az ország mégis kissé erőre kapott és gyarapodik... *Nem is érdeke a magyar nemzetnek a szerb háboru, amely nagy bonyodalmakat okozhat...*

Igy beszél a negyvennyolcas magyar hadsereg ősz tábornoka, majd hosszan elméláz és újra meg újra elmondja:

— *Nem hiszem, nem hiszem...*

A hallgatói is nyugtatják Görgeyt. Majd meggondolja magát a bécsi hadvezetőség és beszűnteti a mozgósítást. Mialatt pedig a békéről álmodozik a Mária Valéria-utca viharedzett lakója, nem messze tőle, a tavasz fényében uszó Dunán dohog a gépezet a monitorokban és csillognak az agyucsovok. De ne lássa, ne hallja Görgey... Éjszakai nyugodalmas pihenéséből a riadó hangja ne zaklassa föl... Higyje, hogy boldog a szerencsétlen magyar. Hogy nem hánykolódnak a halottak a világosi Golgota sirjaiban...

Gregus Janka a tébolydában.

„Lidi és Hedvig pusztuljon!”

Az öltöztető tagdíjaja.

Gregus Jankát, aki — mint annak idejében megirtuk — Márkus Emma, a Nemzeti Színház művésznője ellen merényletet akart elkövetni, — mint budapesti tudósítónk táviratozza — *leszállították a lipótmezei tébolydába.*

A merénylet még élénk emlékezetben van. Elrejtőzött a művésznő öltözőszobájában egy szekrénybe és készen tartotta a revolvert. De amikor a művésznővel szembe került, nem tudta bántani, kísérletet sem tett, hanem maga ellen fordította a fegyvert. Maga Márkus Emilia is ezt bizonyította és mindent elkövetett, hogy a szegény öreg leányt megmentse a börtönből. Ez sikerült is. Az ügyészség Gregus Janka ellen elejtette a vádat. Szabadlábra helyezték. Ügyében a törvényszék beszűntető határozatot hozott.

Gregus Janka azonban azóta sem tudott megnyugodni. Most már Márkus Emiliát nagyon szerette és *Hegyesi Marit* is, kit pedig azelőtt fenyegetett. Wesselényi-utca 11. szám alatti lakásáról nemzeti színházi tagoknak leveleket irt, amelyekben *Tóth Imre* igazgatót és *Lenkei Hedvig* művésznőt fenyegeti, mert „*ezek Emilia elleneségei*” és hangoztatja, hogy *ezeknek pusztulniok* kell. Levelet irt *Hegyesi Marinak* is; bocsánatot kérve tőle a régen okozott kellemetlenségekért. *Hegyessy Mari* ezt a levelet átadta *Tóth Imrének*. Tegnapelőtt Gregus Janka elment *Steiner Irma* öltöztetőnőhöz, aki *Főherceg Sándor-utca* 15-ik szám alatt lakik, kihívatta az udvarra és mordogatta:

— *Nem nyugszom addig, míg a nemzeti színházat meg nem tisztítom. Didinek (Tóth Imrének és Hedvignek pusztulni kell.*

Az öltöztető nem hallgatta tovább volt kartársát, faképnél hagyta és bement a lakásba. Este azonban szólt a látogatásról *Tóth Imrének*. Ez *Palásthy Géza* irodaigazgatót elküldte a főkapitányságra és feljelentést tett Gregus Janka ellen.

Jankát behozatták, a főkapitányságon *Beatha* rendőrfogalmazó kihallgatta; majd pedig rendőrorvossal megvizsgáltatta. A rendőrorvos köz- és önvészélyes őrülnék találta Gregus Jankát kit ennek alapján a rendőrség beszállított a Lipót-mezei elmeógyógyintézetbe. Érdekes, hogy Gregus Jankát hat héten át figyelték meg a törvényszéki orvosok és nem találták zavart elméjének.

Halálos szerencsétlenség a bőszi borsodménnyel állomáson.

Hocsi-ütőközök közé került munkás.

Tegnap délután halálos szerencsétlenség történt a hajduborsodménnyel vasuti állomáson. Egy vasuti munkás, aki két teher szállító vonat kapesát akarta összeilleszteni, a kocsik ütközői közé került. A nagy erővel egymásnak ment kocsik ütközői agyonnyomták a vasuti munkást, aki félóra múltán meghalt. Nem tudni hogy kit terhel felelősség a szerencsétlenséget, melyről hajdu borsodménnyel tudósítónk a következőket jelenti:

Fazekas Imre harminékétéves vasuti málházó, akinek felesége és két gyermeke van, csütörtökön délután hat órakor a hajdu borsodménnyel vasuti állomáson két tolatott teherkocsinak a kapesát akarta összefűzni. Amint a kapesolókat beakasztotta egymásba, ki akart ugrani a sinek közül, a vizes és magasan álló sinen oly szerencsétlenül csuszott meg, hogy a teherkocsi ütközői közé került.

Iszonyatos pillanatok következtek. Az állomás személyzete, akik látták a szerencsétlen málházót, természetesen nem segíthettek rajta. A nagy erővel jövő teher kocsik ütközői pedig *valóságilag összelapították Fazekas Imrét*, aki félórai kinos haláltusa után meghalt.

A halálos szerencsétlenségről táviratilag tettek jelentést a debreczeni ügyészségnek, amely beszállította a *debreczeni* köz-kórházba *Fazekas Imre* holttestét, melyet ma felboncoltak.

A hivatalos vizsgálatot is megindították, annak a megállapítására, hogy saját vigyázatlansága következtében került e az ütközők közé a vasuti munkás, vagy pedig, esetleg a teherkocsik nagyobb sebessége miatt, terhel e valakit felelősség a halállal végződött balesetért.

Színház és Művészet.

Műsor.

Szombat Erdészleány operette. (A) bérletben.

Vasárnap délután Nagymama operett. Vasárnap este Erdészleány operette.

Lugosi vendégszereplése Szatmáron. Lugosi Jenő, a debreceni színház ambiciózus, tehetséges drámai színésze szerdán és csütörtökön a Szatmári színházban vendégszerepelt, mindkét ízben zsufolt ház előtt. Ez alkalommal Lugosi egyik legjobb szerepében, az *Ember tragédiája* Ádámjában mutatkozott be a szatmári publikum előtt és gondos játékával, mély tanulmányra valló alakításával megérdemelt szép sikert aratott mir dkét este.

— **Más színházakból.** A kolozsvári színházban tegnap mutatta be az ott működő színtársulat *Földes Imre* szenzációs sikerű új dongsát, a „*Hivatalnok urakat.*” A övő héten három igen érdekes más új dongsát fog bemutatni a színtársulat. Előbb a *Király* színházban nagy sikert aratott *Kacsóh-féle* operette a *Mary Ann* kerül színre. Majd egy pompás francia bohózatot a *Drótnélküli telefon* s ugyancsak a jövő héten szombaton a „*Táncos huszárok*” operettet mutatja be a társulat Szegeden a közönség lelkes tapsai és állandó érdeklődése mellett vendégszerepel *Blaha Lujza* asszony. A szegedi színház holnap mutatja be *Rajna Feren* c és *Szirmai Albert* nagyszerű operettjét „*A táncos huszárok*”. Az aradi színház állandó vendége *Komlóssy Emma*, ezen a héten kezdi meg négy estére tervezett vendégjátékát négy új szerepében.

Egy völegény levele.

Könyöradomány a község költségeire.

Eielmesség vagy szélhámosság.

Sokféle könyöradomány gyűjtésére hívtak már fel bennünket, de olyan eredeti kérelem, mint amit alább közlünk, eddig nem került az íróasztalunkra. *Egy ügyvédjelölt* küldte be hozzánk azzal a kérelemmel, hogy tegyük lehetővé az ő boldogulását s *gyűjtésünk könyöradományokat az ő és a menyasszonya részére.* Mivel ilyen természetű kiházasításokra nem vállalkozunk, csupán kuriózumként, meg azért, mivel szélhámos-ságot sejtünk az ügyből, leközzöljük az élelmes völegény levelét:

Ujpest, 1909. március 18.

Mélyen tisztelt Szerkesztőség!

Egy alázatos kéréssel fordulok önökhöz, azzal, hogy alább közölt felhívási tervezetet — tejszésük szerint átalakítva — b. lapjuk legközelebbi számában közölni sziveskedjenek. A felhívás így hangzana: *Felhívás és kérelem a nagyközönséghez!*

A mai postával a következő levelet kaptuk: Egy intelligens fiatal ember nősülés előtt áll, azonban ez menyasszonya és saját maga teljes szegénysége miatt módjában nincs, holott körülményei miatt a nősülés reá nézve sürgős és életbevágó.

Felkéri tehát ez uton ezen hozzá közel álló nemes város művelt és érzőlelkű hölgyeit és urait, legyenek segítségére s küldjenek be számára a szerkesztőség címére tehetségükhöz, jószívüségükhöz, vagy gyengéd lelkületükhöz képest 1—2 koronát, vagy bármely összeget. Ez által egy család boldogságát alapítanak meg! Hölgyeim, uraim, teljesítsék ezen kérést, hadd válják ezen eredeti mód kitalálójának szerencsésjévé!

Igen kérem a mélyen tisztelt szerkesztőséget, méltóztassék kérésemet teljesíteni s a felhívást néhány pártoló sor mellett leközzölni, mondhatom, nagy jószágot cselekednének velem, mert a felhívásban foglaltak fokozottabb mértékben felelnek meg a szomorú valónak, mint azt leirtam s más segítségem már igazán nincs, mint ezen szokatlan uthoz fordulni.

Méltóztassék a felhívást nb. olvasóközönségük izlése szerint átalakítani úgy, hogy az megkapja a lelkeket s a saját részükről is társadalmilag — melynek vezetői önök — odahatni, hogy az akció minél sikeresebb legyen.

Nemes cselekedetükért előre is fogadják hálás köszönetemet s igen kérem, hogy a beérkező küldeményeket alábbi címemre hozzám juttatni sziveskedjenek.

Mély tisztelettel

Vedress Dezső, ügyvédjelölt
Ujpest István-tér 20. sz.

Valódi angol és hazai gyártmányú

gyapjuszövetek

legolcsóbb bevásárlási forrása —
WEISZ ADOLF DEBRECZEN,
Kossuth-u. 1.
Újdonságok naponta érkeznek. Legszolidabb szabott árak

Nem lehetetlen, hogy ilyen levelekkel egy szervezett szélhámos-társaság árasztja el az országot. Mint egyik nagyváradi lapban olvassuk, oda is küldtek a fent közölt levéllel teljesen azonos szövegű kérelmet; a kettő közt csak az a különbség, hogy a nagyváradi laptól „Kerekes József ügyvéd-jelölt, Budapest Soroksár u. 13.” kéri a hozományra való. A mi szerkesztőségünkhöz küldött 1. vól Korbai Károly, ujjpesti ügyvéd levélpapírján van írva, az előrelátó vélegény azonban jónak látta a levélpapír cégjelzését keresztülhuzni.

Háborus képek.

*

Hát lesz háboru?

(Beszélgetés a kávéházban.)

- Mit mondtam?
- Mit mondtott?
- Hogy lesz háboru.
- Hát van háboru?
- De lesz.
- De nincs!
- Hát a mozgósítás?
- Nem láttam.
- De láttam én. Az van benne, hogy 24 óra alatt vonuljon be Boszniába.
- Hahaha! Brühühü!
- Mit röhög maga ökör.
- Kikérem magamnak.
- No ne haragudjék, az ökör nem röhög. De ne hozzon ki a sodromból. Az van a kör táviratban, hogy 24 óra alatt...
- Vonuljon be Boszniába. Hisz ez nevetséges. Már harminc év előtt bevonultunk, azóta mindig ott vagyunk.
- Hallja kérem. Az előbb megsértő dött, mert azt mondtam, hogy ökör, ne kívánja, hogy újra...
- No jó. Hát meséljen.
- Nem mese, hanem szomorú igazság. Szerbia addig packázott, addig packázott velünk nagyhatalommal, hogy ma végre csordultig megtelt a pohár és mi és a mi fiaink megyünk háboruba.
- És ez bizonyos?
- A legbizonyosabb!
- Hallatlan!
- Mi a hallatlan?
- Az, hogy ilyen smoncákat ad be maga nekem. És tudja mióta?
- Mióta?
- Három hónap óta.
- Szóltam egyszer is a kör-táviratról?
- Már megint a kör-távirat. Ez a kör-távirat még nem háboru.
- Hát mi?
- A kör-távirat az, hogy elindul Bécsből és végig szalad Magyarországon és visszatér...
- Hová tér vissza?
- Éntőlem kérde? Hát maga mondta hogy visszatér.
- Az nem igaz. Én ilyen marhaságot nem mondhattam. Én csak annyit mondtam, hogy elindul Bécsből és körbe szalad Magyarországon, azért kör.
- És ez annyit jelent, hogy háboru lesz?
- Hogy lesz! Mérget vehet rá.
- Tudja mit: fogadjunk, hogy nem lesz.

- Fogadok. Akár egy millióba.
- Helyes, hát két jó szivarba.
- Gilt. De ha megnyeri a két szivart, az egyiket én szívom el.
- Smucig!

A béke felé.

A szerbek józanodnak?

Ferencz József nyilatkozatainak hatása.

A napokon át szárnyrakelt háborus hírek után ma ismét békésebb hírek keringenek a levegőben. Szerbiából olyan hírek jönnek, hogy a szerbek kezdenek a háborus örületekkel felhagyni és maga Milovanovics külügyminiszter már békésebb hurokat penget. Ha a békés hírek igazak, azt nem a szerbek kijózanodásának kell tulajdonítani, hanem annak, hogy a nagyhatalmak az utolsó órában bizonyára közbeléptek Belgrádban és leintették a szerbeket.

Ismételjük, ha a békés hírek igazak, úgy meg van már a visszavonulás aranyhidja is a szerbek részére s ez Wekerlének tegnap tett, lapunkban is közölt azon nyilatkozata, hogy a király saját kijelentése szerint nem hisz a háboruban.

E nyilatkozat, mint táviratozzák, úgy Belgrádban és Angliában is igen jó benyomást tett.

Mai hireink a következők:

A dunai flottilla.

Budapesti tudósítónk táviratozza: A monitorok itt vannak. Állandóan gőz alatt, minden pereben indulásra készen. Ha indulnak, parancsot erre csak közvetlenül az indulás előtt kapnak.

Ma reggeli tíz órakor a monitorok ki mozdultak helyeikből, az a hír terjedt el, hogy indulnak. Ez azonban nem történt meg, csak kisebb mozgási gyakorlatokat végeztek.

Klobucsár tábornagy a nyugoti pályaudvaron.

Budapesti tudósítónk táviratozza: A nyugoti pályaudvarnak tegnap délután előkelő katonai látogatója volt. Klobucsár tábornagy nagy katonai kísérettel jött el a pályaudvarra és az egész pályaudvar mentén műszaki tisztek és katonák sinvizsgálatot tartottak. Ebből a pályaudvaron arra következtetnek, hogy már a legközelebbi napokban nagy katonai szállításokra készülhetnek.

A fiumei mozgósítás.

Fiume, március 19. A hajóstársaságok rendeletet kaptak, hogy hajózó személyzetűket figyelmeztessék a küszöbön álló mozgósítás eshetőségére. A magyar-horvát hajóstársaság tegnap százhatvanöt táviratot menesztett el, amelyek erre a várható behívásra teszik figyelmessé az érdekelteket. — A pénzügyigazgatóság fölszólította a dohány-tözsdéket, hogy a várható mozgósítás esetére gondoskodjanak a katonaság számára olcsóbb áron eladásra kerülő dohánytermékekről. A tözsdéknek már előre be kell ezeket

szerezniök, de újabb rendeletig nem szabad azokat áruba bocsátani.

Belgrádot kiűritik.

Belgrád, március 15. Amerre néz az ember, mindenütt háborus készülődés folvik. A legutóbbi 48 órában oly intézkedések történtek, amelyből Belgrád közeli kiűritését kell következtetni. Az udvar, az állami hivatalok és a bankok el vannak rá készülve, hogy a fővárost a legrövidebb idő előtt elhagyják. Az összes levéltárak már Nisben vannak. A külföldi pénzüzetek itteni fiókjai csak a föltétlenül szükséges összegeket tartják pénztárukban. Az ország közvetlenül háboru előtt áll.

Ugy a katonai, mint képviselői körökben leghatározottabb vélemény az, hogy a kormány a boszniai kérdésben nem engedhet. Ha a kormány vis zavonul, a dinasztia bukik és kitor a legveszedelmesebb belső forradalom.

Békés hangulat Belgrádban.

Berlin, március 19. A Lokalanzeiger jelenti Belgrádból: A pártklubokban most minden este tanácskozások folynak a külpolitikai helyzetről. A képviselők közt ugyan nagyon háborus a hangulat, mindazonáltal már sok olyan képviselő is akad, aki azt mondja, hogy jobb volna ha Szerbia engedne, természetesen összes nemzeti jogainak a megvédelmezése mellett, mert a háboru az országra nagyon is rossz következményekkel járna. Ilyen körülmények közt nincs kizárva, hogy Szerbiában a közvélemény lassanként mégis csak kijózanodik.

A hatalmak beavatkozása.

Belgrád, március 19. A tegnap a király elnöklete alatt tartott minisztertanácson Milovanovics behatóan referált a külügyi helyzetről és különösen az angol és az olasz követnek legutóbb Belgrádban tett barátságos lépéseiről, abban az irányban, hogy Szerbia minden körülmények között lehetőleg engedjen legközelebbi jegyzékében az osztrák-magyar kormány követeléseinek, mert különben annak a veszélynek teszi ki magát, hogy őt fogják a háborus bonyodalmak kitörése miatt felelőssé tenni es esetleg gazdasági téren sem kap kárpótlást. A belgádi orosz és olasz követ nem csatlakoztak ehhez a lépéshez és az orosz követ kijelentette, hogy ő kormányától semmiféle megbízást nem kapott, aminek az a magyarázata, hogy Szerbia a békés szándékát legutóbbi két jegyzékével világosan jut-tatta kifejezésre.

Kapcsolatban ezzel a közléssel Milovanovics ama nézetét nyilvánította, hogy az orosz kormány tanácsát kell kérni arra nézve, hogy Szerbia Forgách gróf legközelebbi lépésével szemben milyen magatartást kövessen. Az esetben, ha Oroszország tanácsa födné az angol és francia kormány nézeteit, Szerbiának igyekeznie kellene, hogy az Ausztria-Magyarországgal való konfliktust békés megoldás elé vigye.

A külügyminiszter e jelentése kap-

TATF-selyem

alsószoknya (Joupon) 5 frt 50 Halmágyinál.

csán igen élénk vita indult meg, melynek a során *Milovanovics és Pasics nagyon hevesen összetűztek.* Pasics mindent elkövet, hogy Milovanovics békés beszédének a hatását ellensúlyozza és ebben *Zsivkovics* hadügyminiszter teljes erővel támogatta. Figyelemreméltó, hogy *Stojanovics* közoktatásiügyi miniszter, az ifju-radikális párt fővezére a legnagyobb határozottsággal *csatlakozott Milovanovics nézetéhez,* akivel magát mindenben szolidárisnak vallotta.

Végleges határozatot a minisztertanács nem hozott.

Szerbia és Montenegro fenyegetése.

London, március 19. A *Mali Journal* egy Oroszországhoz, Franciaországhoz és Angolországhoz intézett cikkében kifejti, hogy Szerbia és Montenegro kénytelen a háboru terére lépni mert a monarchia, mely évtizedek óta lábballal tiporta a szerb népet, végezetül két országot ragadott el tőlük. Mihelyt Németország kardját csörgeti, egész Európa meghajtja fejét és arra kéri Bülovót, hogy legyen szeretetreméltó. A szerbek nem félnek ettől a kardesörtetéstől. Még néhány napig várnak az Európa által végigjátszott komédia végére, akkor aztán megkezdődik a tragédia, melyben *Szerbia és Montenegro, vagy Ausztria-Magyarország befejezi pályafutását.* Nyilvánvaló, hogy Európa nem ismeri az osztrák-magyar monarchiát, melynek megbizhatatlan hadserege van. A monarchiának nagy sereget kell felhasználnia azon fölkelések elnyomására, amelyek azonnal a háboru megindulása után a monarchiában ki fognak törni. A nemzeti védelem hadserege Ausztria-Magyarországból számos biztos ígéretet kapott. A lap azért szól Oroszországhoz, Franciaországhoz és Angliához, hogy legalább ne akadályozzák a szerbeket ha már nincsen bátorságuk arra, hogy támogatassák. A világ meg lesz lepve a korhadt osztrák-magyar monarchia végzetén. Ha a nagyhatalmak sakkban tartják Németországot, a szerb nép maga fog leszámolni a monarchiával. De ez esetben a nagyhatalmak könnyen törhetik le majd Németországot.

Szófia, március 19. Montenegró nemcsak összes rendes hadseregét, hanem miliciáját is az osztrák határra küldte.

Törökország Szerbia ellen.

London, március 19. Törökország és Ausztria-Magyarország közt megállapodás jött létre, hogy *Törökország háborut kezd Szerbia ellen,* mihelyt az a novibazári szandzsákba betör.

Oroszország a béke mellett.

Berlin, március 19. A *Lokalanzeiger* pétervári levelezője jelenti: A legjobb forrásból megtudtam, hogy Oroszország tegnap Szerbiának a legerélyesebben azt tanácsolta, hogy Ausztria-Magyarországgal igyekezzen jó viszonyban maradni és gazdasági kívánságait expozé alakjában terjessze a bécsi kormány elé. Oroszország reméli, hogy a tárgyalások a kölcsönösség alapján folynak, Ausztria-Magyarország el fogja ismerni Szerbia kívánságait és békés eredményt fognak elérni. A háborut egy ol dalról sem óhajtják.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy átalakítottam és a mai kornak megfelelően berendeztem, mire ismerőseimet és jó barátaimat a ma szombaton este tartandó megnyitásra tisztelettel meghívom

Berlin, március 19. Diplomáciai körökből jelentik, hogy Oroszország a Szerbiával való háboru esetében nem fog beleavatkozni. Izvolszki jegyzékét nem veszik komolyan.

Berlin, március 19. A *Morgenpost* jelenti Pétervárról: A hadügyminiszter a rangjuk elvesztésének a terhe alatt megtiltotta a tiszteknek, hogy a szerb hadsereg részére mint önkéntesek jelentkezzenek.

Pétervár, március 19. Abból az alkalomból, hogy a dumaképviselők a világ összes parlamentjeihez felhívást készítenek intézni, a jobbpárti frakció kijelenti, hogy nem vállalhatja a felelősséget ezért a lépésért, amely a dumaképviselők kötelességeivel nem áll összhangban és amelyet a nemzeti békére és Oroszország érdekeire károsnak tekint. A törvények a dumának és még kevésbé egyes képviselőknek nem engedik meg, hogy beavatkozzanak a külügyi viszonyokba és meghatározzák a nemzetközi politika irányát. A felhívás szövege oly kifejezéseket tartalmaz, amelyek nem a békéhez, hanem inkább bonyodalmakhoz vezetnek, amennyiben a háboru ellen irányított felhívás fenyegetést tartalmaz. Oroszország legvitalisabb érdekei ezidőszert az összes erőknél a belső megújodási munka javára való központosítást követeli. Kétséget nem szenved, hogy a világ összes parlamentjeihez intézendő felhíváshoz a kezdeményezés ama politikai köröktől és pártoktól indul ki, amelyek az orosz-japán háboru folyamán az ország belsejében a forradalom zászlaját lobogtatták. Tekintettel ezekre a megfontolásokra, a jobbpárt elhatározta, hogy azok tagjait, akik a felhívást aláírták, aláírása visszavonására kéri fel.

Egy magyar herceg nyilatkozata.

Páris, március 19. Itt azt hiszik, hogy Szerbia mégis meggondolja magát. A *Figaro* egy magyar királyi herceg magánlevelét közli, mely így szól:

— Minden háborus láрма és mozgósítási intézkedések mellett sem hiszek a háboruban.

Ferencz József nyilatkozata és a szerbek.

Bécs, március 19. Belgrádi körökben igen mély benyomást tett Ferencz József császár és király tegnap elterjedt és meg nem cáfolt azon kijelentése, hogy nem hiszi, hogy legyen háboru. A nyilatkozatot ugyan a háborus párt elferdíteni igyekezett és azt híresztelte, hogy a monarchia mindenáron háborut akar, de a híresztelés nem rontotta le a király kijelentésének hatását.

A nyilatkozat hatása Angliában.

London, március 19. A *Teims* írja: Wakerie tegnap oly nyilatkozatot tett, hogy a király azt mondta neki: — Nem hiszem, hogy legyen háboru. Mi mindig biztunk I. Ferencz József békeszeretében, sohasem ingott meg bizodalunk, hogy a császár és király a kelő pillanatban latba fogja vetni tekintélyét a béke érdekében.

Háborus nyilatkozat.

Bécs, március 19. A *Voss, Zg.*-nak jelentik, hogy a Schönbrunnban adott

tegnapi diplomáciai ebéden egy nagykövet egy hadvezér méltóságnak a következőket mondta:

— A Szerbia elleni háboru *elkerülhetetlen.* Ha a monarchia az európai békének szolgálni akar, akkor gyors és erős csapást kell mérnie Szerbiára.

Szerb ügynökök Horvátországban.

Zágráb, március 19. Horvátország néhány kerületében szerb ügynökök járnak, akik leginkább a parasztok közt forgolódnak. A dvori kerületben állítólag a belgrádi honvédelmi bizottság egy tagját látták.

A szerbek lövöldöznek.

Nagybecskerek, március 19. A torontáli Dunapart mentén, Hamoli község közelében a cirkáló csendőrjarastra tegnap délután szerb partról *Grocška* község környékén szerb katonák átlőttek. A katonák harminc lövést tettek. A csendőrök a lövéseket nem viszonyozták, hanem jelentést tettek feljebbvalóknál.

A Zenekedvelő-Kör hangversenye.

Magas színvonalu, igazán klasszikus hangversenynyel fejezte be a Zenekedvelők-Köre ez idei fényes hangversenyeinek sorozatát. A mai „Szonáta estély” komoly műsora mellett is lelkesíteni tudta a közönséget. Beethoven legmagasztosabb művének, a Kreutzer sonátának ilyen mesteri előadását csak két olyan hivatott művész képes a közönség lelkébe átültetni a minő *Marteau* és *Dohnányi*. *Marteau* soló számában, a nálunk még ismeretlen *Réger*-nek, régi stílusban irt remek sonátáját adta elő tökéletes művészettel.

A közönség zajos tapsainak engedve Bach E-dur Preludiumának remek előadásával fokozta az elismerés és tetszés tapsviharát. Dohnányi ama első zongorázók legnagyobbika, kinek játéka alatt elefejtjük a hangszer fogyatékoságait. Az ő ujjai alól a hangok bámulatos színezettel kerülnek ki, alkalmasak lesznek a legkülönbözőbb hangulatok festésére. A „Humoresk” zajos sikere után Chopin E dur Nocturnejét játszotta el. Végül Schubert C-dur phantasiáját játszották együtt, bámulatos precisitással, felejthetetlen élvezetet szerezve a nagyszámu diszes hallgatóságnak.

LEGUJABB.

Belgrádot holnap bombázzák.

Lapzárta után kapjuk fővárosi tudósítónktól a következő szenzációs jelentést, melyet a hadvezetőség az éjszaka folyamán még nem cáfolt meg:

A dunal monitorok teljesen készen állnak és holnap, szombaton reggel indulnak Belgrád alá. Zimony mellett egy sziget háta mögött horgonyt vetnek s ott várják a hadvezetőség parancsát, mely az lesz, hogy a haditerv szerint kezdjék meg Belgrád bombázását. A monitorok két nap alatt szerteszét bombázzák a várost.

Erzsébet kávéház és szállodámat

Fürst Béla tulajdonos.

HIREK.

— **Wekerle Bécsben.** Budapestről táviratozza tudósítónk: *Wekerle* Sándor miniszterelnök szombaton, vagy vasárnap Bécsbe utazik, ahol a királynál jelentkezni fog kihallgatásra.

— **Hajdumegye és a mozgótlás.** A hajdumegyei községek előlsároságaihoz ma ismét több behívó érkezett, melyeket az előjáróság azonnal kézbesített. Vamospércsre érkezett négy tartalékosnak, Sámsonba két, Téglásra egy, Büdszentmihályba kilenc, Szoboszlóra tizenegy és Szovátra három tartalékosnak behívó. A behívottak nagyjából részben műszaki katonák.

— **A függetlenségi párt értekezlete.** Mint fővárosi tudósítónk táviratozza, a függetlenségi párt holnap délután 5 órakor, a Kossuth-lakoma után értekezletet tart. Az értekezlet tárgya a kongrua-javaslat lesz.

— **Házvétel a közgyűlés előtt.** Kovács József polgármester értesítést küldött szét a bizottsági tagoknak, hogy a legközelebb tartandó közgyűlésen névszerinti szavazással hozandó határozathozatal végett a városi tanács betérjeszti az özv. Kraszula Mátyásné tulajdonát képező Hadházi-ut 11. sorszámú házasteleknek a város részére való megszerzésére vonatkozó javaslatot.

— **A debreczeni munkáskerttelepek.** A közhasznú munkáskert egyesület holnap, szombat délutáni érdekes előadása iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg, amennyiben kétszáznál több jegyet vittek el a kamarától. A még korlátozott számban rendelkezésre álló jegyeket a kamara hivatala a hivatalos órák alatt az érte jelentkezőknek díjmentesen kiosztja.

— **A szabad-iskolában** holnap, szombat délután 6 órától 7 óráig az ipartestület disztermében Horváth Arthur dr. kir. törvényszéki orvos az *ideg- és elmebajok* okairól és azok megelőzéséről tart előadását.

— **Új szolgabíró.** Nagyváradról jelentik: *Marjay* Barna tb. szolgabíró, *Marjay* Péter orsz. képviselő fiát, Biharvármegye 17. i. közgyűlésén egyhangulag szolgabírónak választották.

— **A sah balesete.** Teheránból hozza a hírt a távirat, hogy amikor a sah ma sétára indult és revolverét övére csatolta, kezén könnyen megsebesült. Sebesülése nem veszélyes.

— **Az akadémiai ifjuság mozgalma.** Mint értesülünk, az akadémia ifjusága, különösen a joghallgatók, — mozgalmat akarnak indítani, hogy eddigi órarendjüket megváltoztassa az akadémiai tanács. A főiskolában ugyanis most délután is vannak előadások, dacára annak, hogy azokat a délelőtti folyamán is meglehetne tartani. A joghallgatók a jövő héten nagy gyűlést fognak tartani, melynek erre vonatkozó határozatát az akadémiai tanács elé fogják terjeszteni. Reméljük, hogy az akadémiai tanács nem fog elzárkózni a joghallgatók méltányos kérése előtt.

— **Kémkedő szerbek.** Makóról táviratozzák: Sanádpalotán tegnap délután a község házában jelentkezett egy *Mirkovics* Mirko nevű 14 éves fiú, aki engedélyt kért a jegyzőtől arra, hogy a faluban majmot táncoltathasson. A jegyző felszólította, hogy mutassa meg okmányait. A fiú erre azt válaszolta, hogy ilyen igazoló papírok nála nincsenek, hanem atyja, aki a közeli Nagylakon lakik, igazolhatja őt. Erre a jegyző telefonált Nagylakra, ahonnan azt a választ kapta, hogy olyan nevű embert ott nem ismernek. A főbíró erre a fiút felkísértette a község házára, ahol kevés idő múlva másik 6 szerb jelentkezett, akik *Mirkovicsot* ki akarták szabadítani. A főbíró most már ezeket is igazolásra szólította fel s mivel ezek sem tudták magukat igazolni, őket is le tartóztatásba helyezték. Az elfogott szerbek, kik szerb honosok, nagyon gyanúsak.

— **Leányszakosztály-ülés.** Az izr. nőegyesület leányszakosztálya f. hó 21-én,

vasárnap délután 3 órakor az izr. hitközség tanácstermében értekezletet tart, amelyre a tagok ezuton hivatnak meg. Tárgy: leányszak rendezése. Dr. Balkányi Miklósné, elnök.

— **Főiskolai tanárok beiktatása.** A debreceni ref. főiskola Pápay József és Darkó Jenő dr. akadémiai tanárokat beiktató ünnepélyt tart március hó 25-én délelőtt tíz órakor a ref. kollegium disztermében. Az ünnepély sorrendje: 1. Szövetség-dal. Mozart. Éneklő a főiskolai énekkar. 2. Az ünnepély megnyitása az egyházkerületi elnökség által. 3. Értekezés. Felolvassa Pápay József akad. tanár. 4. Értekezés. Felolvassa Darkó Jenő dr. akad. tanár. 5. Üdvözlések: az egyházkerületi elnökség és az akadémiai igazgató részéről. 6. XC. Zsoltár. Id. Sz. Nagy Károly átírásában. Éneklő a főiskolai énekkar.

— **Rejtélyes halál.** Titokzatos halálozást ügyében indított ma vizsgálatot a debreceni ügyészség. — *Hajduböszörményben* n gyanus körülmények között hirtelen elhalt egy *Szolnoki* Imre nevű gazdaember. Az elhunyt anyja, özv. *Szolnoki* Kálmánné ezért kérvényt intézett az ügyészséghez fia holttestének felboncolása végett, hogy a halál okát meg lehessen állapítani. E célból ma ki is utazott *Horváth* Arthur dr. törvényszéki orvos Hajduböszörménybe. A vizsgálat folyik.

— **Köszönetnyilvánítás.** A következő sorokat kaptuk: A Polgári Takaréknak, mint segélyszövetkezet igazgatósága, a siketnémák helybeli iskolája javára 25 koronát volt szíves kezemhez juttatni, mely kegyes adományért fogadjon az intézet nevében hálás köszönetemet. — Debrecen, 1909. márc. 18. *Oláh* Károly tanácsnok.

Kirakatainak megtekintését kéri *Halmágyi* Sámuel

— **Szent János sör** felülmúl minden külföldi sört és jó emésztést és átvágyat csinál a *Salvator*nál izletesebb. Összes helyiségekben kitűnő villásreggeli. Kiváló tisztelettel *Hauer Bertalan*, *Royal* szálloda tulajdonosa.

— **Hol lehet jól étkezni?** A *Royal* éttermében. Elfogadjon havi étkezésre 2 korona couvert table hore 5 fogással. Kitűnő villásreggeli, *Dreher* korona sör. Bankettek, lakodalmak és bálokra, kabarékra a termeket jutányos árban. Tisztelettel *Hauer Bertalan*, tulajdonos.

Törvénykezés.

— **Elítélt tolvaj.** A debreceni törvényszék büntető tanácsa *Hoffmann* József táblabíró elnöke alatt két lopási ügyben ítélezte. A vádottakat, *Spisák* Andrást és *Papp* Jánost a bizonyítási eljárás után bűnösnek találta a bíróság és ezért *Spisákot* 7 havi börtönre el is ítélte. A másik tolvajt *Papp* Jánost ellenben a bíróság felmentette, mert atyja, akitől lopott, a panaszt visszavonta.

GYÜMÖLCSFÁK

kiváló szép dus gyökérrzettel, 2-3 éves koronával, minden talajban biztosan megerednek

Almafák 16 legjobb faj. — **Körtefák** 12 legjobb faj. — **Szilvafák** boszniai berzenei. **Cseresznyefák** — **Meggyfák** — **Birsalma** magastörzsű, 1 darab 160-2. — koronáig. **Kajszinbarackfák** — **Őszibarackfák** — **Magastörzsű pöszméte.**

ARAK: I. rendű kiválóan erősek, darabja 1.20 fillér. 10 drb. 11 kor. 100 drb. 100 korona. II. rendű gyengébb, de egészséges, szép koronával, darabja 1 kor. 10 drb. 9 kor. 100 drb. 80 korona.

Rózsák 2 éves, nemesítés, edzett, erős koronával, 10 drb. 18 korona.

Kontok Géza

kereskedelmi kortézetében. Minták megtekinthetők a **Kossuth-utcai üzletben.**

Közgazdaság.

Terménytőzsde.

Schvarcz E. debreczeni bizományos távirati jelentése Budapest. 1909. március 17.

Irányzat békés külpolitikai hírekre lanya Kész. áruk 10 olcsóbb.

1909. októberi buza	11.42—43
1908. májusi buza	—
1909. áprilisi buza	13.87—89.
májusi rozsa	—
1909. októberi rozsa	9.44—45
1909. áprilisi rozsa	10.51 52
októberi zab	—
1908. májusi zab	—
1909. áprilisi zab	8.92—93
1900. májusi tengeri	7.62—63

KÖZPONTI DROGUERIA

Telefon. DEBRECZEN. Telefon. Placz-utca, Városház épület.

Gazdaságok és gyártelepek részére előírás szerint berendezett **mentőszekrények, kótszerek, desinfiálószerok Creolin, Carboll, mindennemű állatgyógyászati cikkek és műszerek. Sertés és marha tápporok és fluidok nagy raktára,** ugyazsinén nagy választék mindentelö gummiárkban, sörvkövekben, valamint fényképezéshez szükséges vegyszerekben.

Vigyázz! Kékre festett kirakat. Vigyázz! a nagy alkalmi vásár!

Megérkezett a tavaszi idényre minden a mi legszebb, legegésőbb, úgy szövetekben mint selymekben.

Óriási választék a legutolsó divat szerinti Costüm, Blouse és pongyola kelmékben. Gyönyörű mosó Francia gapaju delaineokban.

Valódi angol Zephirek és ruha vásznak, kretonok batiztok. Arany és gumi öv különlegességek. Gyönyörű ajour és sima női harisnyák, elegáns remek csipke és selyem blousok, férfi és női fehérneműk, gyermek harisnyák, selyem zsinórok és sujtások minden színben. Szönyeg csipke és szövet függönyök, ágy garnitúrák, mindenféle divat cikkek, Saját készítésű paplanok, valódi lenvásznak és madepolai Shiffonok minden czik meglepő olcsó árban szerezhető be.

Molnár V. J. és Társa fiókja **Kossuth és Batthány-u. sarok színházzal szemben.**

Legolcsóbb bevásárlási forrás.

Zavatzky Leó

Debreczen, Placz-utca 16 sz. **Bika** szállodával szemben.

Női blousok és gyermek ruhák

nagy választékban.

Női, férfi és gyermek alsó trico ruhák, harisnyák, keztük, női és gyermek kötények, gallérok, nyakendők, csipkék szallagok, Női-, férfi, és gyermek fehérneműk.

Olcsó árak! Művirágok! Pontos kiszolgálás!

Donogán és Somossy
DEBRECZEN, Kistemplombazár
Menyasszonyi kelengye.
Vászon, kész fehérnemű.
Női divatárak.
:: Külön szőnyegosztály. ::
Orlái választék!

Cserép eladás.
500,000 darab
 derecskei cserépgyárban készült, elismert kitűnő minőségű I. rangu cserép igen olcsón eladó, azonban kisebb rendelések is teljes tételnek bárhová szállítva.
Weinberger W.
 cserép gyáros és fakeskedő.

Figyelem!
 Valódi szegedi édes nemes és rózsapaprika különlegeségeimet ajánlom a melyen tisztelt háziasszonyok, vendéglátók és hentes urak figyelmébe. Eladás postacsomagoként és nagy mennyiségben is. Ugyanott olcsó bavasárlási forrás mindennemű fűszerárakban. Tessék bizalommal próbarendelést csinálni.
Lindenfeld J. Jenő
 fűszer és gyarmatáru nagykereskedésében
 Rózsater 2. Pénzügyi palota.

Korpát, erőtakarmányt melassét
 jutányos feltételek mellett szállít helyben és bármely állomásra
Horváth Gusztáv
Debreczen,
 Teleki-utca 79. szám.

Aki
 önmagát és gyermekeit a **köhhögéstől** rekedtségtől, katarrhustól, elnyálkásodástól, göres és számar hurutól megakarja szabadítani, vegye az orvosilag kipróbált és ajánlott **RAISER-féle mell-caramellákat** a 3 fenyővel **5500** közjegyzőileg igazolt bizonyítvány erről.
 Csomagja 20 és 40 fillér. Doboz 80 fillér. Kapható Toth Béla, Mihálovits Jenő, Muraközy László, Grósz Nagy Ferencz, Mauthner Alfréd, gyógyszerészeknél, Jóna és Jóna droguerijában. Ujfehértón: Tron Gyula gyógyszerésznél. Püspökladányban: Harsányi Lajos gyógyszerésznél.

מצות
 Van szerencsém a nagyérdemű pászka-fogyasztó közönséget értesíteni, hogy a kor baladásával lépést tartva, többszörösen újonnan felszerelt gépeimet ismét közelebb hozva a tökéletesítéshez, a süítést megkezdtem és azon kellemes helyzetben vagyok, hogy most is mint az előző években t. megrendelőimnek kritikán felül „tisztá”, a legfokozottabb igényeket is kielégítően „izléses” és a viszonyokhoz képest

olcsó pászkaival
 szolgálhatok.
 Míg ezt a t. közönség b tudomására hozom, bátor vagyok ezen eléggé nem hangsúlyozható figyelemztetést tenni, miszerint kérem b. megrendeléseit idejekorán hozzám juttatni, mert ellenkező esetben az előző évek tanúságai szerint azon kellemetlen helyzetbe jutnék, hogy a későn érkező megrendeléseknek a legjobb akaratom mellett sem tudnék eleget tenni.
 Pászkat 10 kilogrammos csomagokban barhova szállítok.
 B. megrendeléseiket ismételve kérem, maradtam tisztelettel

WEISZ JÓZSEF
 Piacz-u. 11. sz. Luszti Károly mellett.

Szíves tudomására hozom a n. érdemű közönségnek, hogy a tavaszi szezon beálltával mindenféle

anyag és festék
 árukkal üzletemet újonnan berendeztem és azokat a **legolcsóbb árban** bocsájtom a fogyasztó közönség részére.
Festők, mázolók
 és a szakmába vágó iparosok külön árkedezményben részesülnek.
 Arais versenyképesek bármely más áruval, az árunak jó minőségéért szavatolok.
 Szíves pártfogást kér
Blumberger Gyula
 festék kereskedő
 Hatvan-u. 13. Telefon 621.

Fábián László
 kocsi-gyára
DEBRECZEN, Hatvan-utca 61. szám.
 Alapított 1901-ben.

 Raktáron tart mindennemű hintót és hajtókocsit Régi kocsikat újakra becserél. Jó karban levő javított kocsik mindig raktáron vannak.
 Javításokat olcsón és pontosan eszközöl. - Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Hatóságilag engedélyezett
végeladás
az Ernyőgyárban.
 Az üzlet teljes felosztása miatt **mélyen leszállított árak**
MERKLER SOMA,
DEBRECZEN, Piacz-utca 28. szám.

Csödtömeg eladási hirdetmény.
 Közadós Hajdu József volt debreczeni kereskedő csödtügyében, alulírt tömeggondnok közhírré teszi, hogy a csödletár 1—1192 t. sz. a. összeírott férfi és női divat árak, melyeknek beszerzési ára 29128 K 43 fill., továbbá a csödletár 1995—2013 t. sz. a. összeírott bolti berendezé melyeknek beszerzési ára 1807 kor. 50 fillér, a csödválasztmány határozata alapján egy tömegben árt ajánlati verseny útján fognak eladni.
 A csödletár és az áruaktár közben jöttömél a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthető.
 Az ajánlat az árukra és bolti felszerelések e külön vagy együttesen megtehető.
 Ajánlat tevők tartoznak ajánlataikat zárt borítékban valamint bánatpénz fejében az árukra nézve 1457 koronát a bolti felszerelésre 94 koronát legkésőbb **folyó évi március hó 29-ik napjának déli 12 órájáig** nekem átadni s az eladási feltételek egy példányát sajátkezüleg aláírni.
 A csödválasztmány az ajánlatok felett a **folyó évi március hó 29-ik napján délután tartandó** ülésében fog határozni.
 Vevő köteles a vételi árat 48 óra alatt kifizetni s az árukat és berendezést tőlem átvenni.

Balogh Zsigmond
 mint közadós Hajdu József tömeggondnoka,
 Debreczen vásártér 4 sz.

Pavlovits és Szilágyi
 műépítész és építő mesterek építési vállalata
Debreczen, Piacz-u. 42. (Lamprecht-palota.)
 Épületek tervezése, modern beosztás, művészi kiképzéssel Épületek felépítése szakszerű kivitelben Lakásberendezések tervezése. Telkek és épületek értékesítése. Ingatlanok becslése és műszaki ügyekben tanácsok. — Telefon 667.

Prelovsky András
 ur szabó üzlete- és egyenruházati intézete
Debreczen, Kossuth-utca 4. sz.
 Megérkeztek a tavaszi öltöny- és felöltő szövet különlegességek, melyeket a
legelegánssabban
 készítik el.
 Készítik egyszersmint **alkalmi-, salon-, smoking-, fraköltönyök és lovagló brites nadrág különlegességeket.**

Harmathy antiquarium fűvészkeret u. 14. Díszművek, regények, zeneművek, s bármily könyvek poton áron kaphatók. Könyvtárraknak külön ajánlat, ár ap ingyen.

Köser vendéglős kerestetik fűdő helyre. Cím a kiadóhivatalban.

Faszeges munkások állandóan felvételnék. ugyanott tanuló kerestetik. Czipó gyár Csapó-utca. 52.

Hat szobás lakás Egyház-tér 13 sz. alatt továbbá 2 butorozott szoba kiadó.

adó földbirtok. Debreczen határában a városához 5 kilométer távolságban az Újfaludön a Monostorpályi utfele 75 hold föld parcelláz a, avagy egészben azonnal eladó. Ertekezhetni József kir. h. utca 22 szám alatt.

Egy teljesen jó karban levő Schutleworth-féle 8 ló-rejű cséplőgép garni ura teljes felszereléssel együtt igen jutányos áron és kedvező fizetési feltételek mellett örök áron eladó Ertekezhetni lehet Kecskeméthy Lajosnál Hajduböszörményben.

Felintettek is sikeresen tanít magyar és német helyesírásra és szép írásra okt. tanító. Cím a kiadóhivatalban megtudható.

Ügye. fiatal ember mint kisegítő napszabó jó fizetéssel azonnal felvételnék. Csak gyors munkás, az igazításokat jól értők jelentkeznek Neumann M. cs. és kir. udvari szállító cégénel.

Telítő cserép, közönséges, horvát, és Francia, u. m. egyéb építkezési anyagok legjutányosabban Fűtőp mészkereskedésben Homokkert-u. 121.

Szakkeres, hosszabb gyakorlattal bíró, ügyes fűtő szer en rös segédet azonnai esetleg április elsejéi belépésre keresek. Bizonyítványokkal, fényképpel és fizetési igénynyel felszerelt ajánlatokat kér, Nagy Farkas, Arad n.

Egy tanuló felvételnék Glück fűszerüzletében Petefia-utca 76.

Fazekas Imre

Villamos-Villázítás és Erőátviteli Vállalata az Egyesült Villamosági és Gépgyár R. T. képviselete.

Iroda Debreczen, Piacz-utca 77. sz. az udvarban.

Telefon sz. 567. Telefon sz. 567.

A modern electrotechnika minden e szakmába vágó munkáival foglalkozik, — lakások, üzletek, kastélyok, gyárak, műhelyek és egyéb helyiségek Villanyvilágítási és Erőátviteli berendezéseit a legmegbízhatóbban, a legnagyobb szakzsérséggel és igen jutányos áron készíti. Tervezetek és költségvetés díjtalan.

Tisztelettel értesitem a paszkafogya zió közönséget, hogy

pászkasütőházam

József kir. herceg-u. 62. sz. alatt

van és tisztán kezelt mindenféle minőségben és lehető eg jutányos áron kapható. Becses pártfogást kér

Feldman B.

Ne vegyenek selymet

addig míg a mi garantizozott szolid, gyönyörű szép, fekete, fehér és színes újdonságainkból mintát nem kér.

Különlegesség: **Selymek menyasszonynak, bál, társaságra és utcai toiletnek és blousoknak, bélesnek stb. való K 1.15-től K 18-ig méterenként.**

Csakis jótállás melletti solid se yemzővetet árulunk, direct magánosoknak vám és portómentesen a lakásba.

Schweizer & Co LUDWIG U. 18. (SVÁJCZ.)

2 Selyemszövet-kivitel, — Kir. udv. szállítók.

Szép a bajusz

a híres

HAJDUSÁGI PEDRÓ-vel.

Hajdusági Bajuszpedró.

Elismert legjobb különlegesség a bajusz növesztésére és ápolására, mely meg nem avasodó zöir nentes növényi balzsamos anyagokból készült.

Védjegy.

Hatása gyors és biztos. Törvényesen védve.

1 doboz 50 fillér, postán csak 8 doboz küldetik 2 korona 15 fillér bérmentve utánvéttel.

Egyedüli készítő

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerész

DEBRECZEN, Kossuth-utca 8. szám.

„Arany egyszaru” gyógyszerkötár

Telefon 496.

Telefon 496.

(Lukács-ház.)

Piacz-utca 72.

Hartstein Kálmán banküzlet.

Helyi, megyei és Interurban telefon 568.

Áru-osztálya ajánlja:

cséplésre és ipari czélokra legjobb minőségű 6000 calóriás darabos és koczka

köszenet,

továbbá körkemenczében fával égetett elsőrendű építési és fali **meszet** igen jutányos árakban és előnyös fizetési feltételek mellett

Kérjen ajánlatot!

MAYFARTH PH. és TSA. szabadalmazott

önmüködő „Syphoniá”-ja mégis a legjobb permetező

szőlőknek, komlós ültetvényeknek, gyümölcsfa-károsítók kiirtására, levobetegségek ellen való védekezésre, a szegecs és tormács stb. megsemmisítésére.

rdozható és kocaira szerelt permetezők 10, 15, 60 és 100 liter folyadék számára petroleum-keverő-készülékkel vagy anélkül.

Tessék ábrázolatot és leírást kérni a cégétől

MAYFARTH PH. és TRS.

gépgyárak, különleges gyár borsajtók és gyümölcsértékesítő gépek számára. Több mint 620 arany- ezüst-éremmel stb. kitüntetve,

BÉCS, II/1, TABORSTRASSE 71.

Kimerítő képes árjegyzékek ingyen. — Képviselek és vizontelárusítók kívántatnak.

Kovács Gyula és Társa női és gyermek felöltők divatterme Debreczen, Főtér 55. sz. (Hungária kávéház mellett).

Van szerencsénk a nagyérdemű hölgyközönség szives tudomására hozni, hogy a tavaszi idény újdonsággal legszebb választékban divattermünkbe raktáron vannak, melyek megtekintésére b. látogatásukkal szerencsétlenül méltóztassanak.

A tavaszi idény újdonságai:

Sima és angol hosszú palettók. Ottomán selyem kabátok, kimonok, divat gallérok.

Leány és gyermek felöltők.

Costümök és divat aljak minden színben. Szövet, delaine és mosó pongyolák. Jouponok. Csapke tüll, selyem és szövet blousok.

Még számos itt fel nem sorolt czikkék, melyek nagy választékban raktáron vannak, a legolcsóbb szabott árak mellett szereshetők be.